



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni  
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones  
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis  
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis  
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -  
Libros Vndecim Complectens

**Henricus, de Sancto Ignatio**

**Leodii, 1709**

Caput XXXI. Uberiùs ostenditur, doctrinam Lutheranam, & Calvinianam  
esse anti-evangelicam, nec esse unam, sanctam, Catholicam, &  
Apostolicam.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)



trium, ex feroci mansuetum, ex rapaci liberalem, ex maledico benedicum, ex impudico reddiderit verecundum. Ego tibi multos ostendam, qui facti sunt seipsi deteriores. Et infra: nunquam eorum Ecclesias sum ingressus, sed aliquando vidi redeuntes à concione, veluti malo spiritu afflatos, vultibus omnium iracundiam ac ferociam miram præ se ferentibus. Sic, opinor, discedunt milites à concione ducis, ad prælium exhortati. Quis unquam vidit in eorum concionibus quemquam fundentem lachrymas . . . . Circumspice mihi sodalitates istam Evangelicam, quot homines adulteros, quot remulentos, quot aleatores, quot decoctores, quot alius vitis infames? Et hos habent etiam in deliciis, tantum abest ut vitent. Apostoli, quò magis vacarent Evangelio, aut abstinere ab uxoribus, quas ducere licebat, aut legitime ductas vertebant in sorores. Nunc fluret Evangelium, quo Sacerdotes & Monachi, contra certè leges humanas, contra professionem suam, ducunt uxores. Similia contra eosdem habet in epistola ad quemdam Carthusianum, relata à Surio in sua Historia alterius seculi, & in altera epistola ad fratres inferioris Germaniæ.

## CAPUT XXXI.

*Uberius ostenditur doctrinam Lutheranam & Calvinianam esse antievangelicam, nec esse unam, sanctam, Catholicam & Apostolicam.*

396 **E**St ergo plusquam certum, doctrinam Lutheranam & Calvinianam evangelicam non esse; imò antievangelicam & diabolicam. Per consequens non esse sanctam. Et quomodo evangelica esset, quæ Evangelio diametraliter adversatur? Tria certa sunt in doctrina Evangelica. Primò, adulteros, & generatim peccata gravia committentes, dum illa committunt, in via cæli non esse, nec salutem consecuturos, si usque ad finem vitæ sic perseverent. Cùm Apostolus expressè doceat, quòd qui talia agunt, regnum Dei non possidebunt. Secundo, doctrinam Evangelicam à vitis adèò nos retrahere, ut ipsius expressiones ab omni etiam quòd mali speciem habet nos retrahant. Tertio, doctrinam Evangelicam esse, quòd cum timore & tremore salutem nostram operari nos oporteat. Hoc enim Apostolus expressè tradidit. Atqui tribus istis Evangelicæ doctrinæ punctis diametraliter adversatur doctrina Lutheranæ, sicut & Calvinianæ. Utpote secundum quam homo ad finem usque vitæ in adulteriis, aliisque gravioribus peccatis perseverans, salutem consequi potest. Nec à vitis per eam retrahitur, sed in ea potiùs inducitur. Nec habet quòd timeat eum, qui potest & corpus & animam mittere in gehennam: cùm lapsus à iustitia, juxta Lutheranos & Calvinistas, timeri non debeat; imò nec possit sine gravi offensa Dei. Igitur doctrina Lutheranorum & Calvinianorum,

evangelica non est, sed ipsi diametraliter adversa.

Incipiamus id ostendere de doctrina Calvinistarum, nobis viciniorum, acturi postea de Lutheranorum. Tria velut certa docent Calvinus & Calviniani, tribus Evangelicis illis punctis apertè contraria. Primum est, quòd iustitia à fide dependeat, quæ non solum credantur fidei mysteria, sed & insuper certò quis credat sibi peccata sua per Christi merita remitti. A qua fide volunt usque adèò inseparabilem esse iustitiam, ut ne per horrendissima quidem crimina amittatur, eò quòd hæc iustis non imputentur, quamdium in ista fide manent. Secundum est, non dari purgatorium: per consequens in illa fide morientes, per nulla peccata, quamlibet horrenda, retardari ab ingressu paradisi. Tertium est, iustitiam semel habitam nunquam posse amitti. Quamvis tria ista dogmata adèò impia sint, tamque abominandis consequentiis obnoxia, ut horrorem piis auribus incutiant; ea tamen velut totidem fidei suæ articulos Calvinistæ definerunt in Synodo sua Dordrechtana, seu Dordraci in Hollandia celebrata, istiusque pseudo-synodi doctrinam omnem Calvinistæ Galli receperunt in Synodo sua nationali Aletensi, solemniter protestati, se eam ad extremum usque vitæ spiritum propugnatos, uti videre est in aureo Arnaldi libro gallico, cui titulus: *Le renversement de la Morale Jesus-Christ, par les erreurs des Calvinistes*: ubi utriusque istius Synodi verba, variaque alia Calvinistarum opera edita referuntur, quibus dogmata illa firmantur; fusèque ac præclare Arnaldus ostendit, Calvinistas semper illa tenuisse, velut puncta capitalia, propter quæ à fide Romano-Catholica defecerunt. Ostendit insuper, quòd quamvis profiteantur, iustitiam semel habitam, amitti non posse, non negent tamen, iustos labi posse in crimina; eò quòd putent, ea non sic ipsis imputari ad culpam; ut per ea iustitiam amittant; ideòque dicere non solent, crimina à fidelibus non committi (uti dicebant primi Christiani) sed fidelibus crimina non imputari. Unde iustos omnes electos esse volunt, quos licet contingat labi in crimina, Deus, qui dives est in misericordia, ex immutabili electionis proposito, Spiritum sanctum, etiam in tristibus lapsibus, à suis non prorsus aufert, ut loquitur pseudo-synodus illa Dordrechtana.

Jam si dogmata illa vera sint, manifestè 398 consequitur, semel justificatum per fidem illam Calvinianam, quæ firmiter credit peccata sua per merita Christi sibi non imputari, per nulla crimina excidere à salute, & licet in illis ad mortem usque perseveret (prout in externis saltem idololatriæ actibus, & inordinatis amoribus Salomon, quem ab initio amicum Dei fuisse, divina Scriptura manifestè insinuat, juxta SS. Pa-



tres, verifimilius perseveravit) criminibus illis non obstantibus, statim post mortem ingredi paradifum. Quis autem non videat doctrinam istam favere vitis, & à sanctitate morum retrahere, prorsusque remotam esse à sanctitate Moralis Evangelicæ? utique nos deterrentis à peccatis committendis, æternaque committentibus supplicia, exclusionemque à cælesti regno comminantis. Quis item non videat, juxta doctrinam illam, exulare debere timorem illum, cum quo operari jubemur salutem nostram. Cùm timor ille diametraliter opponatur fidei, quâ (juxta ipsos) quilibet firmiter credere debet sibi per Christum remitti, vel remissa esse peccata, ut justus fiat; credere item, securusque esse, justitiam semel habitam, per nulla crimina amitti posse? Quid (obsecro) habet timere, qui securus, & fide certus est de salute? An purgatorium? At etiam purgatorii timorem exulare faciunt Calvinistæ, dum purgatorium negant.

399 Jam videamus, an Evangelicæ doctrinæ minùs adversetur doctrina Lutheranorum? Justitiam à fide illa Calviniana dependentem & ipsi faciunt, criminaque fidem illam habentibus docent non imputari, nec purgatorium dari. Fidem quidem semel habitam, ac per consequens justitiam perdit posse fatentur, in eoque cum Calvinistis non conveniunt; sed timorem tamen inferni damnant: utpote quem dicunt facere hominem hypocritam, & magis peccatorem. Et non solum non retrahunt homines à peccatis, sed ad illa facienda exhortantur: *Esto peccator* (ait Lutherus epist. 238.) *& pecca fortiter. Sufficit enim quod agnovimus per divitias gloria Dei, Agnum qui tollit peccatum mundi: ab hoc enim nos non avellit peccatum, etiam si milies uno die fornicemur, aut occidamus.* Et serm. de piscatura Petri: *Quò quis sceleratior est, huic Deum citius infundere gratiam suam.* In locis commun. classe 5. c. 17. *Nihil præter infidelitatem peccatum est.* Et in 2. p. Postill. German. edit. Argentin. 1537. *Nullum peccatum tantum est, ut possit hominem damnare: sola enim infidelitas, quotquot damnandi sunt, damnat.* Et l. de captiv. Babil. tit. de bapt. Christianus, etiam volens, non potest perdere salutem suam, nisi nolit credere. Bona verò opera sæpe dicit magis impedire salutem, quam ad eam conducere. 1. serm. de novo Testamento, sive de Missa, ausus est dicere, *amplius cavendum ab operibus bonis, quam à peccatis.* Tom. etiam 3. Latino Wittemberg. fol. 171. *Hec tibi norma & regula esto, quam in Scripturis sacris intelligendus sequaris: ubicumque jubet Scriptura bona opera facere; in sic intellige, quòd Scriptura prohibeat bona opera facere.*

400 Ecclesia itaque Lutheranorum, Calvinistarum, &c. sicut non est una, uti probant divisiones utriusque in infinitas propemodum sectas; ita nec sancta. Sed neque Ca-

tholica est, neque Apostolica. Non Catholica. Neque enim Catholica est à loco: cùm non sit ubique diffusa, sed per pauca regna, vel provincias. Neque à tempore: cùm novitia sit, & vix 180. annis major, imò circa annum 1520. nata, modicissimo tempore integra permansit.

Ante Lutherum quippe & Calvinum, ne unus quidem nominari potest, qui religionem Lutheranam, Calvinianam, &c. ex integro tradiderit, prout Lutherus, & Calvinus tradiderunt, vel prout Lutherani, Calviniani, &c. hodie tradunt. Nec moderni Lutherani, & Calvinistæ eandem ex integro tradunt, quam Lutherus, & Calvinus tradiderunt.

Et hinc patet, Ecclesiam, & religionem 401 ipsorum Apostolicam non esse. Neque enim Lutherani, Calviniani, &c. habent doctrinæ suæ continuatam ab Apostolis successionem. A quo enim doctrinam suam accepit Lutherus? A quo Calvinus? Quinam ante ipsos eam ut ipsi tradiderunt? Per quos ab Apostolis ad ipsos derivata est? Id nullo modo ostendere possunt. Nonnulli quidem hæretici (per Ecclesiam damnati) in aliquo, vel aliquibus punctis, eis præferunt, ut Arius, Wiclef, & similes homines pestilentes; sed in omnibus ne unus quidem. Ex confessione quoque ipsorum constat, doctrinam ipsorum Apostolicam non esse: neque enim eadem est cum ea, quam antiqua Ecclesia primis quingentis annis tenuit, quam fatentur veram Ecclesiam fuisse, Apostolicamque proinde doctrinam retinuisse. Siquidem in antiqua illa Ecclesia nullus SS. Patrum liberum negavit arbitrium. Nullus dixit, solâ fide hominem justificari; sed omnes contrarium docuerunt, liberumque arbitrium, & bonorum operum necessitatem asseruerunt, & contrarium sentientes pro hæreticis habuerunt, uti videre est apud Bellarminum to. 1. p. 2. tr. 4. cap. 9.

Nec ab Apostolis magis habent succes- 402 sionem Episcopatus, & missionis, quam doctrinæ. Non successionem Episcopatus: neque enim Lutherus Episcopus fuit, neque Calvinus, &c. defectu ordinationis, & successionis. Nullus quippe in Ecclesia unquam habitus fuit verus Episcopus, nisi qui per legitimam ordinationem successit alicui Apostolo, vel alicui quem aliquis Apostolus, vel Apostolicam auctoritatem habens fecisset Episcopum. Per legitimam (inquam) ordinationem ab uno saltem Episcopo, imò à tribus Episcopis, nisi Apostolica intervenerit dispensatio. Constat id ex can. 1. Apostolorum, & can. 4. Concilii Nicæni, & can. 2. Concilii Cartag. IV. At neque Lutherus, neque Calvinus taliter ordinatus fuit, nec taliter ordinato legitime successit.

Neque etiam exhibere possunt authenti- 403 cum testimonium extraordinariæ suæ à Deo mis-



missionis ad reformandam Ecclesiam collapsam, uti prætendunt. Quia nullus unquam à Deo extraordinariè missus fuit, ad Ecclesiam, seu innovandam, seu reformandam, nisi missionem suam probaverit per operationem miraculorum cum sanctitate conjunctam. Sic enim Moyses Exodi 4. Elias 3. Regum 18. extraordinariè missionis suæ testimonium authenticum exhibuerunt. Sicut & ipse Salvator, de quo Joan. 3. *Scimus quia à Deo venisti Magister; nemo enim potest ea signa facere, quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.* Et cap. 5. *Opera quæ ego facio, testimonium perhibent de me.* Apostolorum denique missionem Deus testatam voluit virtutibus & signis, juxta illud Marci ultimo: *Prædicaverunt ubique, Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis.* Et Hebr. 1. *contestante Deo signis & virtutibus.* Nostris verò prætensi Reformatores, nec vitæ sanctitate, nec miraculorum operatione, missionem suam, novamque doctrinam probare unquam potuerunt: cum fuerint homines spurcissimi, pariterque superbissimi, bonorum operum hostes. Nec unus quidem eorum extiterit, qui vel equum claudum lanare potuerit. Et de Calvinistis quidem Lutherus l. 1. contra Goldastum c. 12. *Calvinista (inquit) sunt fanatici, progenies viperarum, homicida, impii, blasphemi, deceptores, sanguinarii, germani Turca, à Satana missi, & obfessi, perdiabolati, transdiabolati, superdiabolati.* De Lutheranis Calvinus, admonit. ult. ad Wespalum: *Lutherani homines sunt vertiginosi, Cyclopes superbi, factio gigantum, phrenetici, prodigiosi cæci, deperatè impudentes, falsarii & impii, calumniatores, protervi, &c.*

Confirmatur 1<sup>o</sup>. Religio Lutherana, Calviniana, &c. non est præ Romana credibilis, nisi in ea videatur aliquid præponderans unitati, sanctitati, Catholicismo, & Apostolicissimo religionis Romanæ. Sed in ea nihil videtur, nec hæcenus visum est præponderans, &c. quin e contra in religione Romana omnia præponderant, scilicet unitas, sanctitas, antiquitas, operatio miraculorum, extensio per universum orbem, continua ab Apostolis successio, &c. prout ex præmissis patet. Igitur religio Lutherana, Calviniana, &c. non est credibilis præ Romana, imò in comparatione illius non est credibilis.

Confirmatur 2<sup>o</sup>. Ut Catholicus, dimissa religione Romanâ (quæ sola vigeat ante novos illos Reformatores) prudenter ipsis credat, debet in illis aliqua extraordinaria sanctitas refulgere, vel saltem aliqua extraordinaria operatio divina, qualis in Apostolis refulsit. Si enim nihil insolitum refulgeat, ultimæ dementiae est, renuntiatâ antiquâ fide majorum, novellæ fidei annuntiatoribus fidem adhibere. Nihil verò insolitum refulget in Reformatorebus antedi-

Tom. II.

ctis; nec scilicet insolita sanctitas, nec insolita operatio divina. Nec alia ipsi suæ extraordinariæ missionis signa exhibuerunt, nisi illa quibus Alcoranum suum Mahometes propagavit, videlicet occisorum hominum fragem, templorum profanationem, Sacerdotum mastationem, Virginum constuprationem, in legitimos Principes rebellionem, Monasteriorum direptionem, &c. Ipsemet Lutherus, modernorum hæreticorum Protopatriarcha, fatetur, missionem suam non fuisse de caelo, sed ex orco, uti vidimus num. 393. Ipsius proinde sectatores, sectatores sunt Evangelii, non Christi, sed diaboli; nec Evangelii secundum Matthæum, vel Lucam, sed secundum Lutherum, qui à diabolo fundamenta illius accepit, cum tanto bonorum operum odio, ut non nostra dumtaxat, sed & ipsa Christi opera nihil aut parum ad salutem nobis profuisse blasphemaverit præfat. in novum Testamentum latinum, ubi sic: *Non enim multum Christi opera mihi profunt, sed verba ejus dant vitam; eaque adeo vilificaverit, ut noluerit in exemplum proponi to. 3. German. in admonit. ad Argentinens. non esse hominibus opera Christi inculcanda, & cujusmodi exemplum nobis Christus præbuerit. Christi enim opera esse minimam, & vilissimam portunculam in Christo.* Nec his contentus addere ausus fuit commentario in epist. ad Galat. *Omnes (inquit) Propheta viderunt hoc in spiritu, quod Christus futurus esset omnium maximus lairo, homicida, adulter, fur, sacrilegus, blasphemus.* Et homil. 1. de baptismo, *Christus (inquit) fuit gravissimus, & longè omnium maximus, & unicus in terris peccator, ut alius præter ipsum, nullus sit peccator.* Ideoque subdit eum opus habuisse baptismo, in remissionem peccatorum. Calvinus quoque in epistolam ad Galatas scribere non erubuit, quòd *Christus peccator fuerit, & maledictionis reus.* Ecce quorum Prophetarum. Ecce quorum Apostolorum, & Evangelistarum Lutherani, & Calvinistæ sunt sectatores: Prophetarum utique, Apostolorum, & Evangelistarum Antichristi, seu diaboli. Qui quia est rex super universos filios superbiæ, in schola ipsius eruditus Lutherus in libro de sermo arbitrio contra Erasmus edit. 1. ad supremum arrogantia & superbiæ culmen ascendens: *Deponite (inquit) quidquid armatura suppediabant veteres Orthodoxi, Theologia schola, auctoritas Conciliorum, & Pontificum, consensus tot sæculorum, & totius populi Christiani; nihil recipimus, nisi Scripturas; sed sic, ut penes nos solos sit certa auctoritas interpretandi. Quod nos interpretamur, hoc sensu Spiritus sanctus: quod adferunt alii, quamvis magni, quamvis multi, à spiritu satana, & alienata mente profectum est.* Qui se præ omnibus præcæ Patribus, Conciliis, Pontificibus, Theologis, totoque populo Christiano extulit, putatne Apostolis pepercit? *Petrus* (ait in cap.

V



i. epist. ad Galat.) primus Apostolorum extra verbum Dei docuit & vixit. Et rursus: *Esto Ecclesia, Augustinus, & alii Doctores, item Petrus Apollo, imò Angelus diversum docent; rament mea doctrina est ejusmodi que solius Dei gloriam illustrat.* Quas impias voces confirmans discipulus ipsius J. Brentius in Apolog. confessionis, cap. de Conciliis, dicit, quod S. Petrus Apostolorum primus, & Barnabas, etiam post acceptum Spiritum sanctum, unà cum tota Ecclesia Hierosolymitana, errarunt. Pari temeritate Calvinus in cap. 2. epist. ad Galat. Petrus in gratiam Judaeorum discessionem fecerat à Genibus, ita ut ab Ecclesia eas arceret, nisi abdicatà Evangelii libertate, legis jugum subirent. Quod quàm falsum sit, constat ex Actor. 15. sive ex sententia Petri in Concilio Hierosolymitano prolata. An fortè dicet, Lucam in Actis errasse, sententiam illam Petri referendo? Nam licet hæretici assidue ingeminent Scripturam, Scripturam, seseque Evangelicos vocitent (quia prætendunt se purum Dei Evangelium habere pro credendorum regula) ipsis tamen familiare est S. Scripturam fallibilem facere, & ipsimet Evangelio detrachere. Nam & Calvinus pleraque dicta Salvatoris in Evangelio expressa carpit, & Lutherus totam Evangelicam legem operum, ut supra vidimus, Scripturamque omnes, quæ vel necessitatem, vel studium bonorum operum inculcant, falsitatis arguit. Quod profectò facit, dum Christi sententiam, fideique doctrinam, tamquam Scripturis illis contrariam opponit, & in commentario fusiore in cap. 3. ad Galat. Potius (inquit) honorem habere, & credere velim uni Christo, quam permoveri omnibus locis, quæ contra fidei doctrinam pro justitia operum statuenda producere possent. Quare simpliciter eis respondendum est: hic Christus, illic Scriptura testimonia de lege, & operibus. Christus autem Dominus est Scriptura, & omnium operum.... Nihil moror Scripturæ locos, si etiam sexcentos producas pro justitia operum... Ego Authorem & Dominum Scripturæ habeo, à parte cujus volo potius stare, quàm tibi credere. Tu urges servum, hoc est Scripturam... Hunc servum tibi relinquo: ego urgeo Dominum. Quasi Dominus sibi ipsi contrarius sit, sive verbo suo in Scripturis expresso, vel quasi non omnis Scriptura sit verbum Dei.

## CAPUT XXXII.

*Incredibilis secta Lutherana, Calviniana, &c. copiosius demonstratur ex eo quod Lutherani, Calviniani, &c. nullam habeant fidem suam regulam.*

405 **U**Nica quippe regula fidei (secundum ipsos) est verbum Dei scriptum, & ita quidem, ut nihil credendum sit, nisi quod continetur expressè in sacra Scriptura. Prin-

cipium istud, velut unicam, atque perfectam fidei regulam hæretici semper traderunt, Ariani, Eutichiani, Pelagiani, &c. Id de Ariani testatur Hilarius lib. contra Constantium. De Pelagianis Augustinus lib. de nat. & grat. c. 39. Eutiches in Concilio Chalcedonensi act. 1. interrogabat Patres: *hæc qua Scriptura jacet una natura?* Hos secutus Lutherus in cap. 1. epist. ad Galat. aiebat, *neque aliam doctrinam veteres Orisibodoci... auctoritas Conciliorum, & Pontificum, consensus tot saeculorum, ac totius populi Christiani, nihil recipimus nisi Scripturas.* Similiter Calvinus epist. contra Præcentorem Lugdunensem: *Nihil credendum est, quod non expressum sit.* Unde in sua fidei confessione, totius sectæ nomine Regi Christianissimo oblata, art. 4. & 5. Galli Calvinistæ profitentur, se pro fidei regula certissima nihil nisi verbum Dei, quod Scripturis sacris continetur, admittere. Et art. 5. suæ confessionis, verbum Dei contentum in Scripturis sanctis, esse regulam omnis veritatis. Et in ejusdem confessionis ratificatione contestantur, quod omnes in Gallia Ecclesia approbanti & ratificanti superscriptam confessionem in omnibus suis capitibus & articulis, ut qui integrè fundati sint in puro & expresso verbo Dei. Puritani quoque Angli (apud Fitzimom Britannomach. l. 1. c. 5.) aiunt, nihil esse credendum, nisi quod in Scriptura totidem verbis expressum sit.

Verùm imprimis Scripturam sacram, velut unicam credendorum regulam absurdè prætendunt, qui eam in aliquibus fallibilem, & Christo, seu fidei contrariam faciunt, uti facit Lutherus supra n. 404. in fine. Qui etiam in prologo novi Testamenti seriò admonet Lectores suos, ut non credant quatuor esse Evangelia: *Siquidem Evangelium (inquit) Joannis est unicum, pulchrum, verum, ac principale Evangelium, aliisque tribus longè, ac longè anteponendum; adeo ut Pauli, & Petri Epistola longè præcedant tria illa Evangelia Matthæi, Marci & Luca.* Quibus verbis non solum adeò deprimit tria ista Evangelia, ut eorum auctoritatem suspectam & dubiam reddat, sed ut etiam vera Evangelia non esse affirmet, dum solum Evangelium Joannis verum dicit. Et in defensione verborum Cænæ de Æcolampadio, suo quondam discipulo, scribit, quod sic habet sua hypothesis: *Ego Æcolampadius dico quod Scriptura in hac re sibi adversetur.* Similiter Bucerus (apud Sanderum l. 2. de schismate Anglicano) Duci Northambriæ professus est, *sibi non omnia qua in novo Testamento de Christo scripta sunt, certa & indubitata videri.* Et Zuingsius to. 3. contra Cartabaptistas: *Quasi verò (inquit) Paulus epi-*